

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 04 0 K 006210 15 Kž
Sarajevo, 26.08.2015. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE!

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija mr. Ljiljane Filipović kao predsjednice vijeća, Ismete Mujanović i Slavka Marića kao članova vijeća, uz sudjelovanje Mevlide Šeta kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog P.A., zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika iz člana 143. preuzetog Krivičnog zakona SFRJ, odlučujući o žalbi branitelja optuženog P.A. protiv presude Kantonalnog suda u Zenici broj 04 0 K 006210 14 K od 23.10.2014. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 26.08.2015. godine u prisustvu federalnog tužitelja Muniba Halilovića, optuženog P.A. i njegovog branitelja K.Z., advokata iz S., donio je

P R E S U D U

Žalba branitelja optuženog P.A. se djelimično uvažava i presuda Kantonalnog suda u Zenici broj 04 0 K 006210 14 K od 23.10.2014. godine, preinačava u odluci o kazni tako da se optuženi P.A. za krivično djelo Ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika iz člana 143. preuzetog Krivičnog zakona SFRJ, za koje je oglašen krivim tom presudom uz primjenu članova 42. tačka 1. i 2. i 43. stav 1. tačka 1. preuzetog Krivičnog zakona SFRJ, osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine i 8 (osam) mjeseci.

U ostalom dijelu prvostepena presuda ostaje neizmijenjena.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Kantonalnog suda u Zenici broj 04 0 K 006210 14 K od 23.10.2014. godine, optuženi P.A. oglašen je krivim za krivično djelo Ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika iz člana 143. preuzetog Krivičnog zakona SFRJ (KZ SFRJ), pa je uz primjenu odredbi člana 42 tačka 1. i 2. i člana 43. stav 1. tačka 1. preuzetog KZ SFRJ osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 4 (četiri) godine. Na osnovu odredbe člana 202. stav 4. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH), optuženi se oslobađa obaveze naknade troškova krivičnog postupka i isti u cjelosti padaju na teret sredstava suda. Na osnovu odredbe člana 212. stav 3. ZKP FBiH, oštećeni N.P., J.M., S.D. i F.G. se radi eventualnog ostvarivanja imovinskopravnog zahtjeva upućuju na parnični postupak.

Protiv navedene presude žalbu je izjavio branitelj optuženog P.A., advokat K.Z. iz S. Žalbom se pobija prvostepena presuda zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede Krivičnog zakona, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o kazni, sa prijedlozima da se žalba uvaži i pobijana presuda ukine ili da se pobijana presuda preinači tako da se optuženi oslobodi od optužbe ili da se žalba djelimično uvaži i optuženom izrekne blaža kazna.

Federalni tužitelj podneskom broj T04 0 KTRZZ 0012476 15 od 16.02.2015. godine je predložio da se žalba branitelja optuženog P.A. odbije kao neosnovana i prvostepena presuda potvrđi.

Na sjednici vijeća ovog suda, koja je održana u skladu sa članom 319. ZKP FBiH, branitelj optuženog P.A. je izložio žalbu, te naglasio da ostaje kod žalbenih osnova, navoda i prijedloga iz žalbe. Optuženi P.A. je izjavio da u cijelosti prihvata navode svog branitelja. Federalni tužitelj je izložio navode iz podneska od 16.02.2015. godine i prijedloge date u tom podnesku, te osporio navode branitelja optuženog koji su izneseni na sjednici vijeća.

Ovaj sud je ispitao pobijanu presudu u granicama žalbenih navoda i po službenoj dužnosti, u smislu člana 321. ZKP FBiH, da li je na štetu optuženog povrijeđen krivični zakon, pa je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Žalbom branitelja optuženog prvostepena presuda se pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH. U žalbi se iznosi stav da je navedena povreda učinjena zato što je, prema mišljenju branitelja optuženog, prvostepeni sud na osnovu ocjene izvedenih dokaza izveo pogrešan zaključak o prirodi djela koje se optuženom stavlja na teret i da zbog pogrešnog zaključka ni obrazloženje prvostepene presude ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama.

Ovaj sud nalazi da ovi žalbeni navodi branitelja optuženog nisu osnovani.

Suprotno iznesenim navodima u žalbi sud je u obrazloženju iznio razloge za donesenu presudu, određeno i potpuno naveo koje činjenice iz kojih razloga uzima dokazane ili nedokazane, dajući ocjenu vjerodostojnosti protivrječnih dokaza, kojim razlozima se rukovodio pri utvrđivanju da li je optuženi učinio krivično djelo za koje je optužen, pa stoga nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH. Navodima u žalbi kojima se osporava zaključak prvostepenog suda o prirodi učinjenog krivičnog djela se ustvari osporava pravilnost primjene krivičnog zakona, pa će se o tim navodima iz žalbe ovaj sud izjasniti prilikom razmatranja žalbenih navoda kojima se ukazuje na povredu Krivičnog zakona.

Branitelj optuženog u žalbi navodi da optuženi ne dovodi u pitanje ranjavanje svjedoka-oštećenog N. P. kada je ovaj bio u bolnici na liječenju. Tvrdi da to nije učinio s namjerom kršenja pravila međunarodnog prava i da optuženi uopće nije bio svjestan da svojim činjenjem krši pravila međunarodnog prava, nego da je on zapravo bio vođen namjerom da rani N. P. zato što je ovaj ranio njega i da je to uradio odmah nakon saznanja te činjenice u stanju razdraženosti, i to u dio tijela između vrata i ramena gdje je i sam ranjen. Osnovanost iznesenih navoda u žalbi branitelj optuženog temelji na dokazima odbrane - iskazima svjedoka S. i Š., te vještačenju dr. T., čiju vjerodostojnost i stručnost ni prvostepeni sud ne

dovodi u sumnju a i pored toga bez valjanog objašnjenja ne prihvata sadržaj tih dokaza, kako se navodi u žalbi.

Iznesene navode u žalbi branitelja optuženog, ovaj sud je ocijenio neosnovanim.

Prije svega, valja ukazati da iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud cijenio svaki dokaz pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima, kako dokaze optužbe, tako i dokaze odbrane. Takođe, u pobijanoj presudi prvostepeni sud je dao određene razloge o tome koje činjenice su utvrđene na osnovu dokaza odbrane u vezi sa ostalim izvedenim dokazima, pa se neosnovanim ukazuju navodi u žalbi da sud ne prihvata sadržaj dokaza odbrane.

Tako iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud nakon ocjene izvedenih dokaza u svojoj presudi dao određene i jasne razloge o tome zašto smatra da se preduzetim radnjama optuženog P. A. krše pravila međunarodnog humanitarnog pravila, odredbe člana 3., 49. i 50. Ženevske konvencije za poboljšanje položaja ranjenika i bolesnika u oružanim snagama u ratu, kao i Protokola I i II uz Konvenciju iz 1977. godine, kojom se predviđa zaštita ranjenika i bolesnika i da se u radnjama optuženog stiču obilježja krivičnog djela Ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika iz člana 143. preuzetog KZ SFRJ.

Prvostepeni sud je dao razloge za svoj zaključak da je optuženi učinio krivično djelo za koje se optužuje koji se temelje na relevantnim činjenicama i okolnostima, kao i razloge o tome zašto nije prihvatio tezu odbrane da je optuženi radnje prema oštećenom N. P. preduzeo u stanju razdraženosti i iz revanšizma, koji su prihvatljivi i za ovaj sud. Iz obrazloženja pobijane presude slijedi da je prvostepeni sud cijenio da je predmetno krivično djelo učinjeno u vrijeme rata u Bosni i Hercegovini i u vrijeme oružanog sukoba između jedinica HVO i ARBiH, da su oštećeni N. P., N. G. i J. M. ranjeni kao pripadnici ARBiH i bili smješteni u učionicu O.Š. „R. K.“ u Ž. radi liječenja, gdje je radi liječenja bio smješten i oštećeni S.D. i druga lica koja su trebala liječenje, da su sva lica bili Muslimani/Bošnjaci, da je optuženi P.A. bio pripadnik HVO-a. Navedene činjenice se ne osporavaju žalbom branitelja optuženog. Žalbom se takođe ne osporava, a niti se žalba uopće bavi razlozima koje je dao prvostepeni sud u vezi sa radnjama učinjenja predmetnog djela koje je optuženi preduzeo prema oštećenim N.G. (prišao krevetu na kome je ležao i poštojlem razbio bocu infuzije prinoseći mu pištolj po raznim dijelovima tijela), oštećenim J. M., S.D. i djetetu koje je bilo na liječenju s majkom (cijev svog pištolja dok je još bila vruća prinosio na čelo govoreći da „vas Balije treba sve pobiti“).

Dakle, kada se uzmu u obzir sve činjenice i okolnosti koje se tiču učinjenja predmetnog krivičnog djela i po ocjeni ovog suda prvostepeni sud je pravilno zaključio da su se u radnjama optuženog stekla obilježja krivičnog djela za koje je oglašen krivim. Stoga se pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja ne dovodi u pitanje istrajavanjem branitelja optuženog na tvrdnjama da optuženi radnje koje je preduzeo prema N.P. nije preduzeo sa ciljem diskriminacije i kršenje pravila međunarodnog prava nego sa ciljem da oštećenom nanese istu povredu koju je oštećeni nanio njemu.

Kada je u pitanju pravna kvalifikacija krivičnog djela Ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika iz člana 144. preuzetog KZ SFRJ, koje se stavlja na teret optuženom P. A., ona se procjenjuje na osnovu toga da li je učinitelj krivičnog djela bio svjestan činjenice da postoji

oružani sukob, a nije neophodno da učinilac ima svjest da krši pravila međunarodnog humanitarnog prava.

Prvostepeni sud je na osnovu iskaza ispitanih svjedoka-oštećenih, kao i ostalih svjedoka utvrdio da je u vrijeme učinjenja predmetnog djela postojao oružani sukob između ARBiH i HVO-a. S obzirom na sadržinu iskaza ispitanih svjedoka koji se međusobno dopunjuju i potkrepljuju, prvostepeni sud je pravilno utvrdio da je optuženi sa još jednim pripadnikom HVO-a, sa pištoljem u ruci, ušao u učionicu gdje su bili smješteni ranjenici, sve pokretne ranjenike istjerao na hodnik, prišao krevetima na kojima su ležali ranjenici N.P. i N.G. i primali infuziju, te u cilju zastrašivanja pištoljem prelazio po raznim dijelovima tijela ranjenika N.G. i razbio bocu infuzije koju je ovaj primao, zatim prišao krevetu na kome je ležao N.P. i prislonio mu pištolj između ramena i vrata i ispalio metak nanijevši mu prostrelnu ranu, zatim, po izlasku iz učionice, u cilju zastrašivanja i na diskriminatorskoj osnovi uz prijetnje prislanjao pištolj na čelo drugim ranjenicima i bolesnicima. Iz svega navedenog, a uzimajući u obzir i sadržinu iskaza samog optuženog, koji je naveo da je u inkriminisano vrijeme bio pripadnik HVO-a, da je ranjen u oružanom sukobu između HVO i ABiH i da je saznao da ga je ranio N.P., te da se žalbom ne dovodi u pitanje da su oštećeni N.P. i N.G. ranjeni u oružanom sukobu a da je optuženi, nakon saznanja da se oštećeni N.P. kao ranjenik nalazi na liječenju, otišao u bolnicu i oštećenom N.P. kao ranjeniku nanio novu povredu, ispalivši metak iz pištolja u predio tijela između ramena i vrata, ovaj sud nalazi da je pravilan zaključak prvostepenog suda da su radnje koje je preduzeo optuženi u vezi sa oružanim sukobom. Dakle, krivično djelo za koje je optuženi oglašen krivim učinjeno je u vezi sa oružanim sukobom, zbog čega je učinjeno krivično djelo i kvalifikovano kao ratni zločin, a ne samo zato što je krivično djelo učinjeno za vrijeme rata, kako se navodi u žalbi.

Nadalje, činjenični opis djela u izreci pobijane presude sadrži činjenice i okolnosti iz kojih proizilaze objektivni i subjektivni elementi predmetnog krivičnog djela, dok su u obrazloženju presude dati određeni razlozi o svim bitnim elementima tog krivičnog djela, pa se neosnovano u žalbi branitelja optuženog tvrdi da je utvrđen samo objektivni a ne i subjektivni odnos optuženog prema djelu. Kako je već navedeno, subjektivni odnos optuženog P.A. prema učinjenom krivičnom djelu ne procjenjuje se prema tome da li je njegova namjera bila da krši pravila međunarodnog humanitarnog prava ili da je bio svjestan da svojim činjenjem krši ta pravila, kako se tvrdi u žalbi, nego prema tome da li je on bio svjestan činjenice da postoji oružani sukob i da je djelo učinjeno u vezi sa oružanim sukobom. Kako je predmetno krivično djelo učinjeno u vezi sa ratom u BiH i oružanim sukobom između ARBiH, čiji pripadnici su bili i oštećeni N.P., N.G. i J.M. i HVO-a, čiji pripadnik je bio optuženi P.A., te kako je optuženi bio svjestan činjenice da postoji oružani sukob i da su navedeni pripadnici ARBiH ranjeni u oružanom sukobu, što nije dovedeno u pitanje ni navodima u žalbi, onda se ni subjektivni odnos optuženog prema učinjenom krivičnom djelu ne dovodi u pitanje tvrdnjama da optuženi nije bio svjestan kršenja pravila međunarodnog humanitarnog prava.

Budući da pobijana presuda, u smislu člana 300. stav 1. tačka a) ZKP FBiH, sadrži sve činjenice i okolnosti koje čine obilježje krivičnog djela Ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika iz člana 144. preuzetog KZ SFRJ, onda prvostepeni sud nije povrijedio krivični zakon zato što radnje za koje se optuženi tereti nije pravno ocijenio kao krivično djelo teške tjelesne ozljede i eventualno nasilničkog ponašanja, kako se to neosnovano tvrdi u žalbi. S

tim u vezi nisu od značaja ni žalbeni navodi kojima se ukazuje na apsolutnu zastaru krivičnog gonjenja za krivična djela teška tjelesna ozljeda i nasilničko ponašanje.

Pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja osporava se navodima u žalbi da je od strane prvostepenog suda učinjena „suštinska greška“ prilikom utvrđivanja činjeničnog stanja. Pri tom se ukazuje da je odbrana optuženog tokom glavnog pretresa predočila dokaze iz kojih je vidljivo da je optuženi nekoliko mjeseci prije inkriminisanog događaja liječen zbog psihičkih problema sa znakovima PTSP sindroma, da je nekoliko dana prije inkriminisanog događaja bio ranjen snajperom, da je kritičnog dana saznao da ga je ranio svjedok N.P., koje saznanje je kod njega na već postojeće narušeno psihičko i fizičko zdravlje izazvalo stanje razdraženosti kojom je bitno smanjena njegova uračunljivost i da je u takvom stanju pod uticajem svog rođaka otišao u bolnicu i ranio svjedoka u predjelu između vrata i ramena. Smatra da sve navedeno slijedi iz dokaza odbrane koji nisu dovedeni u pitanje od tužiteljstva i od suda, a da nasuprot tome, na osnovu dokaza tužiteljstva (iskaza svjedoka i vještaka) koji su u važnim dijelovima međusobno suprotni, a u pojedinim dijelovima uopće nisu potkrijepljeni objektivnim dokazima, sud izvodi potpuno suprotan činjenični i pravni zaključak.

Ovaj sud je ocijenio da se iznesenim navodima u žalbi ne dovodi u pitanje pravilnost pobijane presude.

Prije svega valja ukazati da postojanje kontradiktornih dokaza obavezuje sud da, u skladu sa članom 296. stav 2. ZKP FBiH, savjesno cijeni svaki dokaz pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima i na osnovu takve ocjene izvede zaključak da li je neka činjenica dokazana ili ne. Isto tako i postojanje protivrječnih dokaza obavezuje sud da u skladu sa članom 305. stav 7. ZKP FBiH, u svojoj presudi da ocjenu vjerodostojnosti protivrječnih dokaza. Tek nakon savjesne ocjene dokaza, pojedinačno i u međusobnoj vezi, može se otkloniti sumnja u pogledu postojanja nekih odlučnih činjenica.

Iz obrazloženja pobijane presude slijedi da je prvostepeni sud nakon sveobuhvatne analize dokaza u skladu sa člnom 296. stav 2. ZKP FBiH, kako dokaza optužbe tako i dokaza odbrane, dao određene razloge u vezi sa nesaglasnosti iskaza ispitanih svjedoka koje se tiču različitog opisa redoslijeda događaja u učionici (u kojoj su bili smješteni ranjenici i bolesne osobe) i nekih odstupanja u opisima samog predmetnog događaja (strana 16 i 17), kao i razloge o tome zašto te razlike i odstupanja u iskazima svjedoka ne dovode u pitanje vjerodostojnost iskaza ispitanih svjedoka i zašto nisu od značaja za utvrđivanje relevantnih činjenica i okolnosti koje se odnose na bitna obilježja krivičnog djela za koje se tereti optuženi. Stoga se pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja ne dovodi u pitanje ni navodima u žalbi kada se ukazuje na suprotnosti u iskazima svjedoka N.P. i S.D., te N.G. u pogledu događanja u vrijeme dolaska i odlaska optuženog u prostor bolnice, načine ranjavanja svjedoka N.P., navodnog mučenja N.G., kako se to navodi u žalbi i drugih okolnosti djela.

Neosnovani su navodi u žalbi da u spisu ne postoji ni jedan dokaz da se svjedok -oštećeni J.M. nalazio u bolnici kao ranjenik. Ovi navodi su suprotni stanju spisa iz koga slijedi da su na ove okolnosti ispitanii svjedoci i oštećeni J.M. Kako se njihovi iskazi ne dovode u pitanje navodima u žalbi, to se utvrđeno činjenično stanje ne može dovesti u sumnju ni zbog toga što o navedenom ne postoje materijalni dokazi, kako se navodi u žalbi.

Pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja branitelj optuženog osporava navodima u žalbi da iz nalaza vještaka neuropsihijatra dr. E. proizilazi da su svjedoci - oštećeni bili u stanju „smrtnog straha“, da je poznato da je u stanju straha poremećena sposobnost opažanja, a u stanju afekta straha ta sposobnost je apsolutno poremećena, pa smatra da je zbog takvog stanja i vjerodostojnost iskaza svjedoka-oštećenih najblaže rečeno sumnjiva.

Suprotno ovim navodima u žalbi, prvostepeni sud je pri ocjeni izvedenih dokaza imao u vidu nalaz i mišljenje vještaka neuropsihijatra dr. E.E., prihvatajući mišljenje ovog vještaka da su se svjedoci - oštećeni u kritičnom periodu nalazili u stanju tzv. „smrtnog straha“, ali je pri tome imao u vidu i izjašnjenje ovog vještaka da su svjedoci bili svjesni svega što se dešavalo i da njihova svijest nije dovedena u pitanje. Dakle, ni iz nalaza ovog vještaka ne proizilazi da je svijest svjedoka-oštećenih u vrijeme učinjenja predmetnog krivičnog djela dovedena u pitanje, niti da je njihova svijest u vezi sa događanjima u kritično vrijeme bila poremećena, pa se samo paušalni navodi i iznošenje subjektivnog stava u žalbi o tome kako „smrtni strah“ može uticati na svijest osoba ne može prihvatiti osnovanim.

Pobijajući prvostepenu presudu zbog odluke o kazni branitelj optuženog ukazuje u žalbi da prilikom odmjeravanja kazne prvostepeni sud nije pravilno primijenio pravila o ublažavanju kazne, da nije dovoljno cijenio i nisu došle do izražaja sve okolnosti pod kojima je optuženi učinio krivično djelo. Tako se u žalbi ukazuje na činjenicu da je optuženi u vrijeme učinjenja krivičnog djela bio izrazito narušenog zdravlja uzrokovanog učešćem u ratu (već u 19-toj godini počinje stadij PTSP), da je liječen od žutice, dvostruko ranjavan što ima za posljedicu invaliditet i visok stupanj narušenosti zdravlja. U žalbi se dalje navodi da je optuženi i prije pokretanja krivičnog postupka pokušao da se izvine oštećenom N.P. što ovaj nije prihvatio, da je on bio najniže rangiran u vojnoj strukturi i da je bitno smanjeno uračunljiv.

Prije svega valja ukazati na to da su okolnosti da je optuženi ranije ranjavan i liječen zbog psihičkih problema i žutice cijenjene od strane sudskog vještaka neurohirurga-neuropsihijatra i one su, pored ostalih okolnosti, rezultirale zaključkom i mišljenjem vještaka da je u vrijeme učinjenja predmetnog djela mogućnost optuženog da upravlja svojim postupcima i da shvati značaj djela bila bitno smanjena. Kako su navedene okolnosti već cijenjene, to se one nisu mogle posebno cijeniti ni kod odlučivanja o visini kazne.

Međutim, i pored navedenog ovaj sud je ocijenio da se u žalbi branitelja optuženog osnovano ukazuje da svim olakšavajućim okolnostima od strane prvostepenog suda nije dat odgovarajući značaj. Imajući u vidu sve olakšavajuće okolnosti koje je prvostepeni sud utvrdio na strani optuženog, prije svega, njegovu životnu dob od tek napunjenih dvadeset godina u vrijeme učinjenja krivičnog djela, koja po ocjeni ovog suda, uz odsustvo otežavajućih okolnosti na strani optuženog, predstavlja naročito olakšavajuće okolnosti koje ukazuju da se i sa ublaženom kaznom može postići svrha kažnjavanja, te činjenicu da je optuženi krivično djelo učinio u stanju bitno smanjene uračunljivosti i da se iz tog razloga, shodno članu 12. stav 2. preuzetog KZ SFRJ, optuženi može blaže kazniti, ovaj sud je preinačio prvostepenu presudu u pogledu odluke o krivičnopravnoj sankciji i za krivično djelo Ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika iz člana 143. preuzetog KZ SFRJ, optuženog P.A. uz primjenu odredbi člana 42. tačka 1. i 2. i člana 43. stav 1. tačka 1. preuzetog KZ SFRJ, osudio na kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine i 8 (osam) mjeseci. Po ocjeni

ovog suda, izrečenom kaznom zatvora u navedenom trajanju će se ostvariti svrha kažnjavanja iz člana 33. preuzetog KZ SFRJ.

Iz navedenih razloga ovaj sud je, na osnovu člana 329. stav 1. ZKP FBiH, odlučio kao u izreci ove presude.

Zapisničar
Mevlida Šeta,s.r.

Predsjednica vijeća
mr. Ljiljana Filipović,s.r.